

МОЗ України

Дніпровський державний
медичний університет

Кафедра соціальної медицини,
громадського здоров'я та
управління охороною здоров'я

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я: ВІД АНАЛІЗУ МИНУЛОГО ДО РОЗУМІННЯ МАЙБУТНЬОГО

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ
УЧАСТЮ

Дніпро
2024

УДК 614.2 (082)

Підготовлено до друку організаційним комітетом конференції:

Зав. каф., професор Крячкова Л.В.

Професор Лехан В.М.

Доцент Кий-Кокарева В.Г.

Сімон К.І.

Заславський Д.Д.

Матеріали конференції представлені на офіційному сайті кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

<https://302.dmu.edu.ua>

Громадське здоров'я: від аналізу минулого до розуміння майбутнього : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Дніпро, 10 жовтня 2024 р. МОЗ України: ДДМУ. Дніпро, 2024. 163 с.

ISBN **978-617-8489-59-5** Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Громадське здоров'я: від аналізу минулого до розуміння майбутнього». За редакцією Крячкової Л.В.

До збірки увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Громадське здоров'я: від аналізу минулого до розуміння майбутнього», присвяченої 100-річному ювілею кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я та управління охороною здоров'я Дніпровського державного медичного університету, внесеної до «Плану проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні у 2024 році» (посвідчення № 432).

Рекомендується для здобувачів вищої медичної освіти, фахівців з громадського здоров'я, лікарів різних спеціальностей, керівників у сфері охорони здоров'я та широкого кола читачів.

© Дніпровський державний медичний університет, 2024

© Кафедра соціальної медицини, громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ, ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я. НАУКОВІ ШКОЛИ	4
Васильєв Ю.К. З БІОГРАФІЇ МИХАЙЛА ВАРФОЛОМІЙОВИЧА ДОНИЧА	4
Заярський М.І. ВІД ЗАГАЛЬНОЇ ДИСПАНСЕРИЗАЦІЇ ДО ЗАГАЛЬНОГО ОХОПЛЕННЯ ПОСЛУГАМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	6
Огнев В.А., Мартиненко Н.М. ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ І ХАРКІВСЬКИЙ ПЕРІОДИ В БІОГРАФІЇ СОЦІАЛЬНОГО ГІГІЄНІСТА С.С. КАГАНА	11
Семенова Л.С., Кириченко А.М., Худик К.О. ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧЕНИХ В ГАЛУЗІ МЕДИЦИНИ МОЛОДДЮ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЇХ ОСОБИСТОСТІ	13
Чухрієнко Н.Д. ¹ , Пучкова Н.В. ² РОЛЬ КАФЕДРИ «СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ, ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ТА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я» У ВПРОВАДЖЕНІ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ, ЯК ФУНДАМЕНТУ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ	15
ДЕТЕРМІНАНТИ ЗДОРОВ'Я	21
Бродська Е.В., Макаренко О.В. УСКЛАДНЕННЯ ОСТЕОПОРОЗУ НА ФОНІ КОРОНАВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ	21
Domanchuk T., Chornenka Z. STRESSFUL SITUATIONS IN THE DEVELOPMENT OF GASTRIC CANCER	23
Chornenka Z., Domanchuk T. POTENTIALLY DANGEROUS BEHAVIORAL FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF GASTRIC MALIGNANCY	25
Орлова Н.М. ¹ , Тонковид О.Б. ² , Демчук А.В. ¹ , Пилипчук В.Л. ¹ ОСНОВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ НЕІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ В УКРАЇНІ	29
Поваляєв В.В., Трегуб П.О. ВПЛИВ СПОСОБУ ЖИТТЯ НА МОЖЛИВИЙ РИЗИК РОЗВИТКУ ПАТОЛОГІЧНИХ ЗМІН У ФУНКЦІОНАЛЬНОМУ СТАНІ ЖІНОЧОЇ СТАТЕВОЇ СИСТЕМИ	33
Protas Y., Makarenko O. IMPACT OF HELICOBACTER PYLORI ERADICATION AND FREQUENTLY USED MEDICATIONS ON GASTRIC CANCER INCIDENCE IN UKRAINE (2014–2021)	35
Rublevska N.I., Rublevskiy O.D., Shtepa O.P. THE ENVIRONMENTALLY DETERMINED RISKS OF DISEASE DEVELOPMENT IN CHILDREN	39
Трегуб П.О., Літвінова В.О. ВПЛИВ ПАСИВНОГО ПАЛІННЯ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	41
Шульгай А.Г., Теренда О.А. COVID-19 ТА ЙОГО ВПЛИВ НА КАРДІОВАСКУЛЯРНУ ПАТОЛОГІЮ	43
Шепелла Г.Л. ВПЛИВ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ПРОЖИВАННЯ НА ЗДОРОВ'Я ТА ФОРМУВАННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ	46
Юнтунен Г.М. ¹ , Онул Н.М. ² , Крамарьова Ю.С. ² МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ РОЗВИТКУ НЕКАНЦЕРОГЕННИХ ЕФЕКТИВ У НАСЕЛЕННЯ ЗА ХРОНІЧНОГО ВПЛИВУ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ	49
РОЗБУДОВА СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	53
Вальчук С.І. ¹ , Кротова Л.О. ² , Кротова В.Ю. ² ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОКАЗНИКІВ КОНТРОЛЮ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	53
Гопак О. ¹ , Ліхолетов Є. ¹ , Коробко М. ² ВНЕСОК КОНЦЕПЦІЇ «ЛІКУВАННЯ-ОСВІТА» У ПСИХІЧНЕ ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ФРАНЦІЇ	57
Дудаш Г.В., Брич В.В. МОЖЛИВОСТІ ВПЛИВУ ПЕДАГОГІВ НА ФОРМУВАННЯ У ПІДЛІТКІВ ПЕРЕКОНАНЬ ЩОДО ЗДОРОВ'Я ТА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ	59
Зайцев В.В. ¹ , Крячков Д.О. ² ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ ТЕХНОЛОГІЧНИХ РЕГЛАМЕНТІВ СИСТЕМ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ	62
Кий-Кокарева В.Г. СВІТОВИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ	66
Огнев В.А. ¹ , Міщенко М.М. ¹ , Міщенко О.М. ² МЕДИКО-СОЦІАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ЗДОРОВ'Я ХВОРИХ ІЗ МОЗКОВИМИ ІНСУЛЬТАМИ	69
Семенов В.В. ¹ , Захаров С.В. ¹ , Джеанта М. ² , Боата А. ² МОНІТОРИНГ НЕІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	73
Сокол К.М. ¹ , Подрігало Л.В. ² , Подрігало О.О. ² ОБГРУНТУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ «ШКІЛЬНОЇ ДОНОЗОЛОГІЇ»	76
Чащина М.Ф., Макаренко О.В., Заславський Д.Д., ОБІЗНАНІСТЬ МОЛОДІ ЩОДО ПИТАНЬ РЕПРОДУКТИВНОГО ТА СЕКСУАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я	80
Шаніна В.В., Ставицька О.Ф., Трегуб П.О. РОЛЬ ЯКОСТІ ВОДИ У ПРОФІЛАКТИЦІ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ	82

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я В СУЧАСНИХ УМОВАХ	85
Антал Н.М. ПОТРЕБА ПІДТРИМКИ ГРУДНОГО ВИГОДОВУВАННЯ	85
Березницький Я.С. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ОБЛІКУ УСКЛАДНЕНЬ ПРИ НАДАННІ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ, ЯК ЕТАП ОЦІНКИ ЇХ ЯКОСТІ	88
Грищенко О.О., Червякова К.Д., Трещов М.М. ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС ВІЙНИ	92
Зюков О.Л., Горлач Т.М. ПІДХОДИ ДО ОБҐРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ КОМПЛЕКСНОЇ АМБУЛАТОРНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ СТАРШИХ ВІКОВИХ ГРУП	94
Крячкова Л.В. ¹ , Хаїтов Р.П. ² , Мороз С.М. ³ ВПЛИВ ОКРЕМИХ ЕЛЕМЕНТІВ ЧУТЛИВОСТІ НА ЗАГАЛЬНИЙ ВІДГУК СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЩОДО ЗАПИТІВ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІД ЧАС СТАЦІОНАРНОГО ЛІКУВАННЯ	99
Лехан В.М. ¹ , Грузева Т.С. ² , Іншакова Г.В. ² ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ПОБУДОВИ СУЧАСНОЇ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	101
Нестеренко В.Г. СТАВЛЕННЯ ДО СМЕРТІ У СУСПІЛЬСТВІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ЕВТАНАЗІЇ ПАЛІАТИВНИХ ХВОРИХ	106
Огнев В.А., Подпрядова А.А. ОСНОВНІ АСПЕКТИ КАРДІОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ, ЯКІ ПЕРЕНЕСЛИ ІНФАРКТ МІОКАРДА	108
Огоренко В.В., Шорніков А.В. ОХОРОНА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я: СУЧАСНІ ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ	111
Слабкий Г.О., Білак-Лук'яничук В.Й., Лопіт В.В. РІВЕНЬ ДОСТУПНОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ПОСЛУГ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ ГІРСЬКОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ ЗОНИ ПРОЖИВАННЯ	114
Тітов Г.І. ¹ , Біло Я.М. ² , Волошин В.О. ³ , Недогібченко Н.О. ¹ ВЗЄМОДІЯ ВІЙСЬКОВИХ ТА ЦИВІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У МЕЖАХ ЄДИНОГО МЕДИЧНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ	117
МЕНЕДЖМЕНТ, ЛІДЕРСТВО ТА ЕКОНОМІКА У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	122
Дячук М. Д. СТАНДАРТИ НА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНТЕГРАЦІЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В МЕДИЧНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	122
Клименко І. А., Сироцинська Л.М. МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРОБКИ ОПИТУВАЛЬНИКА ДЛЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМАНДНОЇ РОБОТИ	126
Крячкова Л.В. ¹ , Сімон К.І. ¹ , Устимчук О.В. ² ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСТВА З ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЛІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	130
Македонський І.О. ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.	134
Ніколаєнко-Камишова Т.П. РОЛЬ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ У ВТІЛЕННІ ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	137
МЕДИЧНА ОСВІТА	141
Abaturov O.E., Nikulina A.O. CHALLENGES OF MEDICAL EDUCATION TODAY	141
Абрамов С.В., Шумна Т.Є., Тітов Г.І., Виселко А.Д., Соколовський С.І., Бурега І.Ю. ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ МЕДИЦИНА	144
Дячук М.Д., Дячук Д.Д., Зюков О.Л., Яценко Ю.Б., Горачук В.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	146
Здоровець А.О., Олійник Д.І., Трегуб П.О. ОЦІНКА СТАНОВИЩА МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЙОГО ОПТИМІЗАЦІЇ	151
Потабашній В.А., Князева О.В. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ (ВЛАСНИЙ ДОСВІД)	155
Фастовець О.О., Кобиляк С.С., Штепа В.О. ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ	159

surveillance of non-communicable diseases in regional centers for disease control and prevention were proposed.

ТРЕГУБ П.О., ЛІТВИНОВА В.О.

ВПЛИВ ПАСИВНОГО ПАЛІННЯ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

*Харківський національний медичний університет,
м. Харків, Україна*

Актуальність теми. Проблема пасивного паління є однією з найгостріших у сфері охорони здоров'я сучасності. Вдихання тютюнового диму, навіть у невеликих кількостях, завдає значної шкоди організму людини, особливо дітей та підлітків.

Мета. Всебічний аналіз впливу пасивного паління на здоров'я населення та оцінка ризиків, пов'язаних з тривалим вдиханням тютюнового диму в навколишньому середовищі. Дослідження спрямоване на виявлення основних захворювань, які виникають у результаті пасивного паління, та на аналіз демографічних груп, що є найбільш вразливими до цього впливу.

Матеріали та методи. Обробка та аналіз відповідної наукової літератури, що досліджував тематику пасивного паління та його вплив на населення.

Результат. Пасивне куріння є вагомим і широко розповсюдженим фактором, що впливає на стан слизових оболонок верхніх дихальних шляхів. Такий вплив обумовлений дією тютюнового диму, що містить речовини, здатні викликати подразнення, запалення і підвищувати ризик розвитку різних захворювань[1]. Навіть короточасне вдихання тютюнового диму може завдати шкоди, оскільки пасивне паління асоціюється з ризиком розвитку респіраторних і серцево-судинних захворювань. Важливо враховувати, що діти та вагітні жінки особливо вразливі.

Ще одним суттєвий аспектом є підвищений ризик розвитку онкологічних захворювань, оскільки пасивне куріння асоціюється з більшим шансом виникнення раку верхніх дихальних шляхів, особливо раку голосових зв'язок та горла. Ще у 1928 році Шенхерр висловив припущення, що рак легенів у жінок, які не палять, може бути спричинений вдиханням тютюнового диму їхніх чоловіків [2]. Тютюновий дим - це справжня "хімічна зброя" для нашого організму. Він містить безліч токсичних речовин, таких як

бензопірен, нітрозаміни та формальдегід, які на молекулярному рівні атакують ДНК клітин слизових оболонок дихальних шляхів. Ці речовини здатні викликати мутації, тобто зміни в генетичному коді клітин, що може призвести до неконтрольованого розмноження клітин і розвитку ракових пухлин.

Наш організм має природні захисні механізми, які допомагають боротися з подразниками. Однак, постійне вдихання тютюнового диму, що містить іритантні речовини: нікотин, фармальдегід, бензол, смоли та важкі метали, перевантажує ці механізми [3]. В результаті, слизові оболонки втрачають свою здатність до самоочищення, що створює сприятливі умови для розмноження бактерій і вірусів.

Контакт тютюнового диму зі слизовими оболонками дихальних шляхів ініціює складну каскаду запальних реакцій. Шкідливі речовини активують імунні клітини, що призводить до масивного вивільнення запальних медіаторів. Цей хронічний запальний процес призводить до пошкодження тканин, порушення мукоциліарного кліренсу та розвитку таких симптомів, як кашель, підвищена в'язкість мокротиння, сльозоточивість та задишка [4].

Хронічне подразнення слизових оболонок дихальних шляхів тютюновим димом запускає нескінченний цикл запалення. Цей постійний процес пошкодження тканин поступово підриває захисні функції слизових оболонок, роблячи їх вразливими до інфекцій. Як наслідок, навіть незначні вірусні або бактеріальні інфекції можуть призвести до затяжних запальних процесів, таких як хронічний риніт чи синусит. Хворі скаржаться на постійну закладеність носа, рясні виділення, головний біль та загальне нездужання.

Висновок. Тютюновий дим представляє серйозну загрозу для здоров'я населення, викликаючи ускладнення захворювань та підвищуючи ризик розвитку бронхіальної астми, хронічних захворювань легень, бронхітів та інших порушень дихальної системи, навіть у дорослому віці. Тому важливо вжити всі доступні заходи для зменшення негативного впливу на організм підлітків і забезпечити їм можливість зростати в здоровішому середовищі [5].

Список використаної літератури

1. Bugova G, Janickova M, Uhliarova B. and others (2018) The effect of passive smoking on bacterial colonisation of the upper airways and selected

laboratory parameters in children. *Acta Otorhinolaryngol Ital.* Oct;38(5). p. 431-438.

2. George Davey Smith. Effect of passive smoking on health. *PubMed Central.* 2003. P. 1048–1049.

3. L. Paul F. Engstrom MD Margie L. *Physiochemical Composition of Tobacco Smoke.* Holland-Frei *Cancer Medicine.* 6th edition. 2003.

4. Prasetyo A, Sadhana U, Budiman J. (2021) Nasal Mucociliary Clearance in Smokers: A Systematic Review. *Int Arch Otorhinolaryngol.* Jan;25(1). p. 160-169.

5. Т.О Зайченко, Т.П Зайцева. Вплив пасивного паління на функціональний стан серцево-судинної та дихальної системи підлітків. Матеріали III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. 2011. С. 145.

ШУЛЬГАЙ А.Г., ТЕРЕНДА О.А.

COVID-19 ТА ЙОГО ВПЛИВ НА КАРДІОВАСКУЛЯРНУ ПАТОЛОГІЮ

Тернопільський національний медичний університет імені І.Я.

Горбачевського МОЗ України,

м. Тернопіль, Україна

Актуальність теми. Наприкінці 2019 року в Китаї розпочалася епідемія COVID-19, яка за короткий час охопила багато країн світу і у березні 2020 року була оголошена ВООЗ пандемією. За період 2020-2024 років в Україні захворіло більше 5,5 млн осіб, з них більше 112 тис померло. У світі за період 2019-2024 років захворіло 700 млн осіб, з них 7 млн померло. У травні 2023 року ВООЗ скасувала статус пандемії COVID-19. Коронавірус вражав не лише органи дихання, а мав системний вплив на організм із залученням імунної системи, серцево-судинної, нервової систем, органів шлунково-кишкового тракту.

Мета. Проаналізувати дані наукових досліджень щодо впливу COVID-19 на серцево-судинну систему як під час хвороби, так і його віддалені наслідки.

Матеріали та методи. Для проведення дослідження використано базу даних PubMed. Використано бібліосемантичний метод та метод системного аналізу.